

PÄIVÄKODIN VALINTAPERUSTEET JA VANHEMPIEN TYYTYVÄISYYS KUNNALLISESSA JA YKSITYISESSÄ PÄIVÄKODISSA

Petra Kotilainen
Mari Lampinen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2011

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) KOTILAINEN, Petra LAMPINEN, Mari	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 06.05.2011
	Sivumäärä 51	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi PÄIVÄKODIN VALINTAPERUSTEET JA VANHEMPIEN TYYTYVÄISYYS KUNNALLISESSA JA YKSITYISESSÄ PÄIVÄKODISSA		
Koulutusohjelma Sosiaali-alan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) HINTIKKA, Timo		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän alueella sijaitsevien kunnallisen ja yksityisen päiväkodin kanssa syksyn 2010 ja kevään 2011 aikana. Tutkimustehtävinä opinnäytetyössä oli selvittää vanhempien päivähoitopaikan valintaperusteita sekä kartoittaa vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon nykyisessä päiväkodissa. Opinnäytetyö toteutettiin kyselylomakkeilla, jotka jaettiin yhteistyöpäiväkotien lasten vanhemmille. Teoriatietona työssä on käsitelty varhaiskasvatus- ja päivähoitopalveluita, vanhempien osallisuutta päivähoitossa sekä kunnallisen ja yksityisen päiväkotitoiminnan eroja.</p> <p>Kyselylomakkeet analysoitiin huolellisesti. Molempien päiväkotien vastaukset käsiteltiin erikseen, jonka jälkeen tulokset yhdistettiin ja niiden eroja vertailtiin. Vastausten perusteella kunnallisessa päiväkodissa tärkeimmiksi päiväkodin valintaperusteiksi nousi päiväkodin sijainti lähellä kotia sekä vuorohoidon mahdollisuus. Yksityisessä päiväkodissa vastaajat kokivat valintaperusteiksi päiväkodin liikuntapainotteisuuden, tuttavien suositukset sekä päiväkodin hyvän maineen. Molemmissa päiväkodeissa vanhemmat olivat tyytyväisiä päivähoitoon ja henkilökuntaan. Jatkotutkimusaiheena työlle voisi haastatella päiväkodin henkilökuntaa ja kysyä heidän mielipiteitään siitä, millä perusteella vanhemmat valitsevat lapsilleen päivähoitopaikan. Lisäksi voisi tutkia, miten päiväkotitoimi voisi lisätä vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon sekä valintaperusteita perhepäivähoidon ja muiden päivähoitomuotojen kohdalla.</p>		
Avainsanat (asiasanat) varhaiskasvatus, päivähoito, tyytyväisyys, valintaperusteet, päiväkotitoimi, yksityinen, kunnallinen		
Muut tiedot		

Author(s) KOTILAINEN, Petra LAMPINEN, Mari	Type of publication Bachelor's / Master's Thesis	Date 06052011
	Pages 51	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title PARENTS' SATISFACTION WITH DAY CARE AND REASONS FOR CHOOSING BETWEEN MUNICIPAL AND PRIVATE KINDERGARTENS		
Degree Programme Degree Programme in Social Services		
Tutor(s) HINTIKKA, Timo		
Assigned by		
Abstract <p>This bachelor's thesis was carried out in cooperation with municipal and private kindergartens in the area of Jyväskylä during autumn 2010 and spring 2011. The idea of the thesis was to study the reasons how parents choose kindergartens and to examine how satisfied they were with the day care they had chosen. The study was conducted by using a questionnaire which was delivered to the parents of the cooperating kindergartens. Early childhood education and day care services, parents' role in day care and the differences between municipal and private kindergartens were discussed in the theory part of the thesis.</p> <p>The questionnaire was carefully analyzed. The answers from both of kindergartens were processed separately after which the results were combined and differences were compared. According to the results of the questionnaire, the most important reasons for choosing the municipal kindergarten were its location near the home and the possibility to have day care also in the evenings. Those who had chosen the private kindergarten gave reasons such as focus on physical education, recommendations of friends and the reputation of the day care center. In both cases the parents were satisfied with the day care and staff. With regard to further study it would be interesting to interview the staff of the kindergartens and to ask their opinions about the reasons how parents choose day care for their children. In addition, the ways to increase the parents' satisfaction with day care and reasons for choosing between a child minder and other day care forms could be examined.</p>		
Keywords early childhood education, day care, satisfaction, choosing the day care, kindergarten, private, municipal		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 PÄIVÄHOITO OSANA VARHAISKASVATUSPALVELUITA	4
2.1 Varhaiskasvatus.....	4
2.2 Päivähoitomuodot.....	7
2.3 Subjektiivinen oikeus päivähoitoon ja päivähoitomaksut.....	10
2.4 Päivähoitoa määräävät lait, asetukset ja asiakirjat	11
3 VANHEMPIEN OSALLISUUS PÄIVÄHOIDOSSA	14
3.1 Kasvatuskumppanuus.....	14
3.2 Vanhempien tyytyväisyys päivähoitoon	15
4 KUNNALLINEN JA YKSITYINEN PÄIVÄKOTITOIMINTA	17
4.1 Kunnallinen ja yksityinen päiväkotitoiminta.....	17
4.2 Yhteistyökumppaneiden valinta ja esittely	18
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	20
5.1 Tutkimustehtävät.....	20
5.2 Tutkimusmenetelmät ja kohderyhmä	21
5.4 Aineiston analysointi.....	26
5.5 Luotettavuus ja eettisyys	27
6 TULOKSET	29
6.1 Kunnallinen päiväkotitoiminta	29
6.2 Yksityinen päiväkotitoiminta	32
6.3 Yhteenvetoa tuloksista	35
7 POHDINTA	38
7.1 Tutkimustulosten tarkastelua.....	38
7.2 Opinnäytetyö oppimisprosessina.....	39
LÄHTEET.....	42
LIITTEET	45
Liite 1. Kyselylomake kunnalliseen päiväkotitoimintaan	46
Liite 2. Kyselylomake yksityiseen päiväkotitoimintaan	49

KUVIOT

Kuvio 1. Varhaiskasvatus ja lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmä Suomessa	6
Kuvio 2. Lasten päivähoidon jakautuminen yksityisen, perhepäivähoidon ja päiväkotien välillä 1997–2009	8

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheeksi valittiin ”Päiväkodin valintaperusteet ja vanhempien tyytyväisyys kunnallisessa ja yksityisessä päiväkodissa”. Työssä tutkitaan, miksi vanhemmat ovat valinneet lapselleen päivähoitopaikan joko kunnallisesta tai yksityisestä päiväkodista. Lisäksi opinnäytetyössä tutkitaan myös vanhempien tyytyväisyyttä tutkimukseen osallistuneisiin päiväkoteihin. Aihe oli esillä Jyväskylän ammattikorkeakoulun verkkoympäristön aihepankissa. Lasten määrä päivähoidossa on lisääntynyt viime vuosikymmenien aikana. Nykypäivänä usein kumpikin vanhemmista työskentelee, joten lasten päivähoitopaikkojen tarve on lisääntynyt. Vanhemmat arvostavat laadukasta päivähoitoa ja harkitsevatkin tarkemmin lapsensa hoitopaikkaa. Tästä johtuen myös yksityisten päivähoitopaikkojen suosio on kasvanut. Alkuvuodesta 2011 Jyväskylässä viidesosa päivähoidossa olevista lapsista oli yksityisessä päivähoidossa (Jyväskylän päivähoitopalvelukeskus 2011).

Yhteistyökumppaneiksi saatiin kaksi päiväkotia Jyväskylän alueelta: yksi kunnalliselta puolelta ja yksi yksityiseltä puolelta. Päiväkoteihin laadittiin kyselylomake, joka jaettiin vanhempien täytettäväksi. Näillä kyselyillä selvitettiin vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä päivähoidosta. Opinnäytetyön tavoitteena on, että kyselyn tulosten perusteella päiväkodit voivat halutessaan kehittää palvelujaan.

Aihetta on tutkittu aikaisemmin vain vähän, joten on hyvä nostaa esille kunnallisen ja yksityisen päivähoidon valintaperusteiden eroja. Työssä haetaan ensisijaisesti vastauksia kysymyksiin: miksi vanhemmat ovat valinneet lapsel-

leen juuri yksityisen tai kunnallisen päiväkodin, onko nykyinen päiväkotio ollut ensisijainen hakuvaihtoehto, ovatko vanhemmat olleet tämänhetkiseen päiväkotiin tyytyväisiä. Lisäksi halutaan selvittää, että jos lapset ovat aikaisemmin olleet kunnallisessa päivähoitossa ja vaihtaneet yksityiseen päivähoitoon tai olleet aiemmin yksityisessä päivähoitossa ja vaihtaneet kunnalliseen päivähoitoon, mitkä ovat olleet tähän vaihtoon syitä.

2 PÄIVÄHOITO OSANA

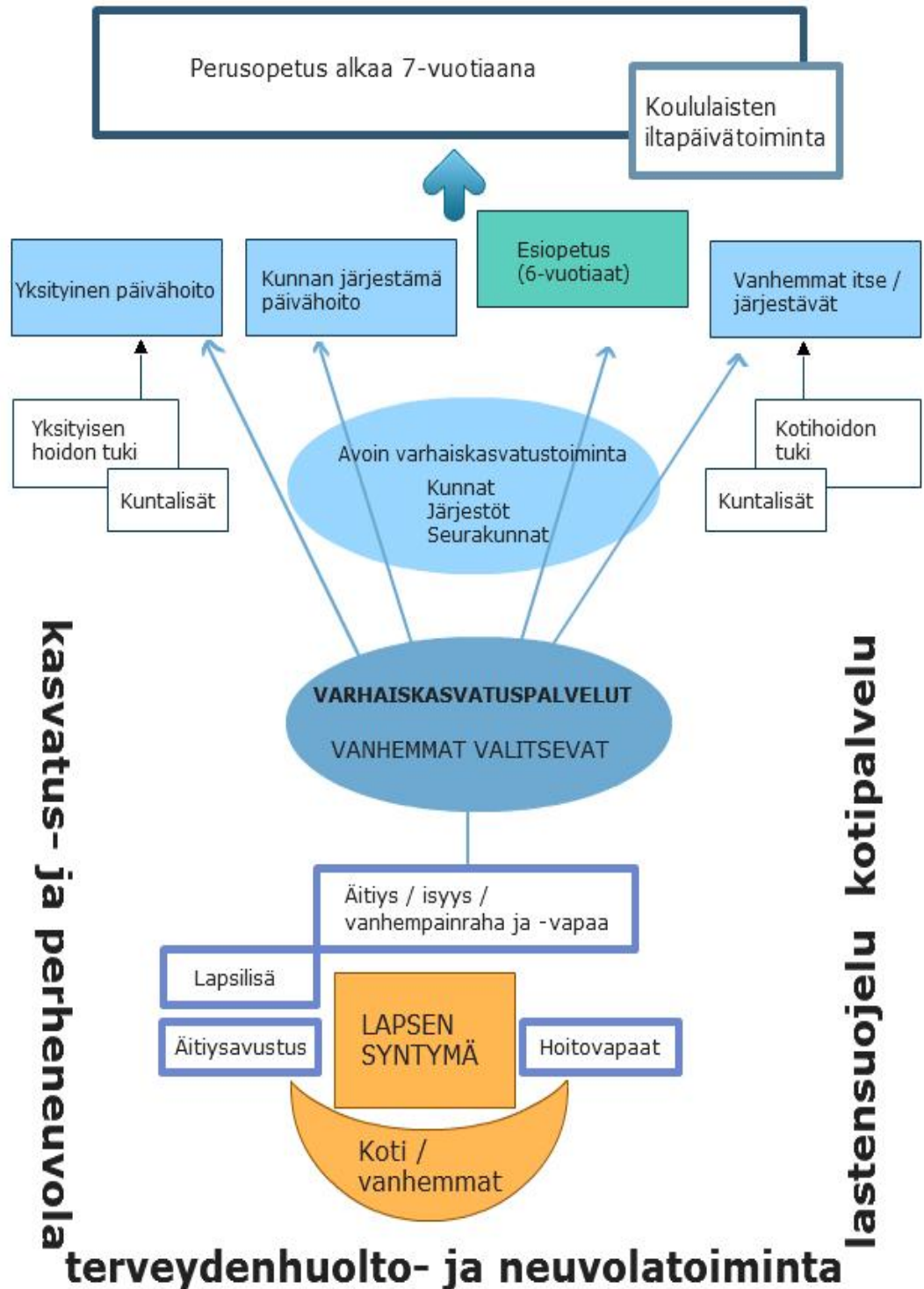
VARHAISKASVATUSPALVELUITA

2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on pienten lasten elämänpiirissä tapahtuvaa vuorovaikutuksellista kasvatusta kotona, julkisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten yhteisenä tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Yhteiskunnan järjestämä varhaiskasvatus on hyvin suunniteltua ja sillä on selkeät tavoitteet, joissa lapsen omaehtoinen leikki on keskeisessä asemassa. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Ammattitaitoinen henkilöstö on keskeinen osa varhaiskasvatusta. Vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus mahdollistavat laadukkaan varhaiskasvatuksen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11,13).

Varhaiskasvatuksessa korostuu konstruktivistinen oppimiskäsitys. Siinä painottuvat varhaiskasvattajan taidot havainnoida ja arvioida sekä yksittäisen lapsen että lapsiryhmän kasvua ja oppimista. Konstruktivistinen oppimiskäsitys korostaa myös ammattikasvattajan taitoja suunnitella lapselle opetuksellinen ja kehittävä ympäristö sekä tukea oikea-aikaista oppimista. (Järvinen, Laine, Hellman-Suominen 2009, 116).

Varhaiskasvatuspalvelut ovat keskeinen osa lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmää. Varhaiskasvatuspalveluita ovat päivähoito, erityispäivähoito, vuoroahoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatus sekä koululaisten aamu- ja ilta-päivätoiminta. Varhaiskasvatuspalvelujärjestelmään kuuluu myös perheiden oikeus kotihoidontukeen, jolloin toinen vanhemmista voi jäädä taloudellisen tuen avulla kotiin hoitamaan lasta. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskus 2011). Varhaiskasvatusta ja lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmää Suomessa on havainnollistettu kuviossa 1 (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002, 11).

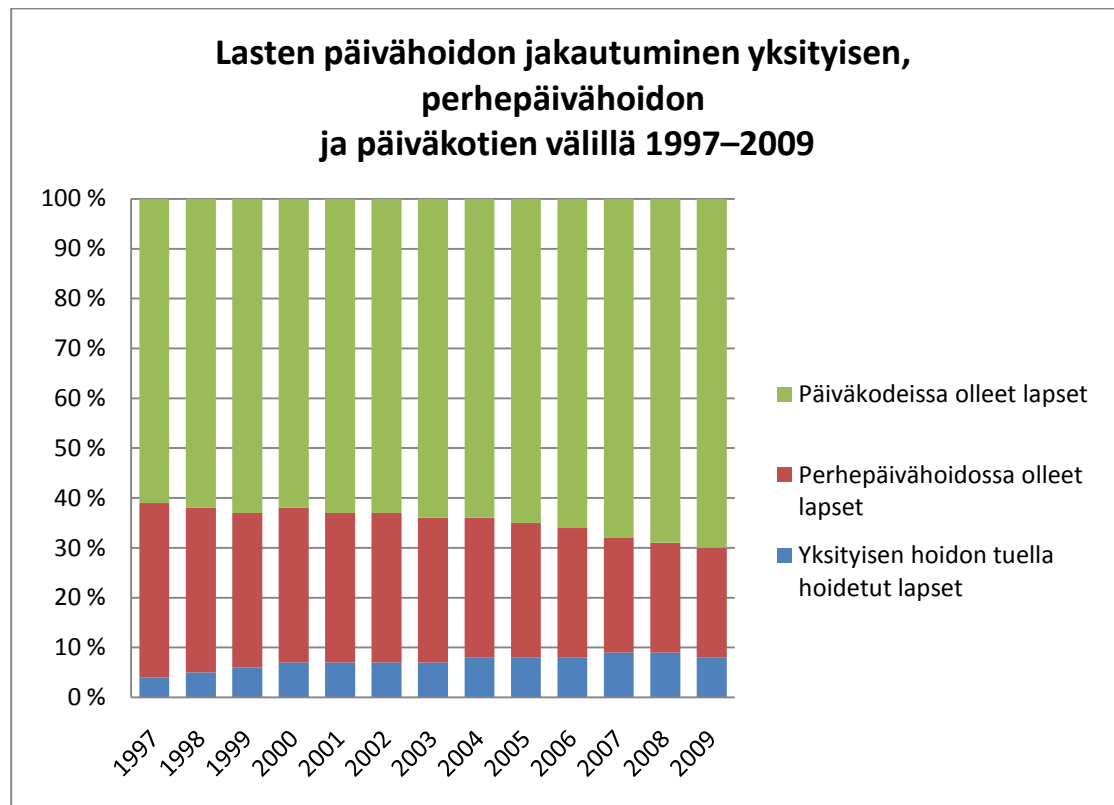
Kuvio 1. Varhaiskasvatus ja lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmä Suomessa

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu kotihoidon ja yksityisen hoidon tukijärjestelmä, joka antaa vanhemmille mahdollisuuden valita hoitojärjestelyksi lapsen ja perheen kannalta toimivimman vaihtoehdon. Mikäli perheessä on alle 3-vuotias lapsi, vanhemmat voivat valita kunnallisen päivähoidon sijaan kotihoidon tuen. Mikäli kaikki perheen lapset hoidetaan kotona ja nuorin lapsista on alle 2-vuotias, perheellä on mahdollisuus saada kotihoidon kuntalisää. Vaikka perhe saa kotihoidontukea ja mahdollista kuntalisää, on heillä oikeus käyttää avoimia varhaiskasvatuspalveluita sekä esiopetusikäisellä lapsella on oikeus osallistua esiopetukseen. Vanhemmilla on mahdollisuus valita hoitojärjestelyiksi yksityisen päivähoidon vaihtoehtoja, joita ovat yksityiset päiväkodit, yksityinen perhepäivähoito tai omaan kotiin palkattava hoitaja. Tällöin vanhemmilla on oikeus yksityisen hoidon tukeen tai kaupungin maksamaan päivähoidon palvelurahaan. (Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2010). Varhaiskasvatuspalvelut vaihtelevat kuntakohtaisesti.

2.2 Päivähoitomuodot

Päivähoitopalvelut ovat yksi osa Suomen palvelujärjestelmää. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus järjestää lapsille päivähoito. Päivähoitoa voivat kunnan lisäksi järjestää myös yksityiset palveluiden järjestäjät. Päivähoito kuuluu kuntien lähipalveluihin, joten palvelut on tuotettava lähellä asiakasta. (Järvinen ym. 2009, 97–98). Laki lasten päivähoidosta määrittelee päivähoidon olevan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana (Laki lasten päivähoidosta 1973).

Vuonna 2009 Suomessa oli 217 997 lasta päivähoidossa. Enemmistö lapsista eli 200 719 oli kunnallisessa päivähoidossa, jonka osuus päivähoidosta oli 92 %. 17 278 lasta hoidettiin yksityisessä päivähoidossa yksityisen hoidon tuella ja sen osuus päivähoidosta oli 8 %. Päivähoidossa olevista lapsista yli 70 % hoidettiin päiväkodeissa. (Lasten päivähoito 2009). Vuonna 2009 Suomen alle kouluikäisistä lapsista oli kunnallisessa päivähoidossa 56,7 % ja yksityisessä hoidossa 4,9 % (Facts about Social Welfare and Health Care in Finland 2010). Lasten päivähoidon jakautumista yksityisen, perhepäivähoidon ja päiväkotien välillä vuosina 1997-2009 on havainnollistettu kuviossa 2 (Lasten päivähoito 2009).

Kuvio 2. Lasten päivähoidon jakautuminen yksityisen, perhepäivähoidon ja päiväkotien välillä 1997–2009

Päiväkodilla tarkoitetaan lapsen hoitoa varten varattua tilaa tai rakennusta piha-alueineen, jossa tavoitteellista varhaiskasvatusta pystytään toteuttamaan. Jos lapsi tarvitsee päivähoitoa myös iltaisin, öisin tai viikonloppuisin, on vanhemmilla mahdollisuus hakea vuorohoitoon. Päiväkodissa työskentelee useampia lapsen hoito- ja kasvatustavastuussa olevia henkilöitä. Päiväkodin johdosta vastaa johtaja tai päivähoidon esimies ja lastentarhanopettaja opettaa sekä on kasvatuksen ja hoidon pedagoginen asiantuntija. Johtajan ja lastentarhanopettajien lisäksi päiväkodeissa on lastenhoitajia, jotka hoitavat, kasvattavat sekä ohjaavat lasta. Päiväkotiin kuuluu myös muuta henkilökuntaa, jotka ovat omalta osaltaan kaikki mukana lapsen kasvatustyössä. (Järvinen ym. 2009 94–99).

Perhepäivähoito on hoitajan tai lapsen omassa kodissa järjestettävää varhaiskasvatustoimintaa (Järvinen ym. 2009, 99). Perhepäivähoitajalla voi olla hoidossa yhteensä neljä kokopäiväistä lasta, hoitajan omat alle kouluikäiset lapset mukaan luettuna, sekä yksi osapäiväinen esikoululainen. Laki ei vaadi perhepäivähoitajalta mitään tiettyä koulutusta, mutta on suositeltavaa suorittaa perhepäivähoitajan soveltuva ammattitutkinto. (Parrila 2002, 28–30).

Ryhmäperhepäivähoitoa järjestetään kunnan osoittamissa kodinomaisissa tiloissa. Kaksi hoitajaa voi hoitaa yhdessä kahdeksaa lasta sekä kahta esiopetukseen osallistuvaa osapäiväistä lasta. Kolmiperhepäivähoito on perhepäivähoitajan järjestämää kahden tai kolmen perheen lasten hoitoa heidän omassa kodeissaan vuoroviikoin. (Järvinen ym. 2009, 99).

Avoim varhaiskasvatustoiminta eli leikkitoiminta on varhaiskasvatusta kotona oleville lapsille sekä heidän vanhemmilleen. Leikkikerhoja, leikkipuistoja ja avoimia päiväkoteja tarjoavat kunta, järjestöt, seurakunta tai yksityiset palveluntuottajat. (Järvinen ym. 2009, 99). Avoimet varhaiskasvatuspalvelut ovat monipuolisia ja kuntakohtaisesti vaihtelevia palveluja. Toimintaan voi osallistua joko säännöllisesti tai epäsäännöllisesti. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2011).

2.3 Subjektiiivinen oikeus päivähoitoon ja päivähoitomaksut

Lakia lasten päivähoitosta täydennettiin 1990-luvulla subjektiiivisella päivähoito-oikeudella (Vilèn, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen, Kurvinen 2006, 75). Subjektiiivinen oikeus päivähoitoon tarkoittaa, että Suomessa kaikilla alle kouluikäisillä on lakisääteinen oikeus saada joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoidon- tai yksityisen hoidon tuki. Äitiys-, isyys- tai vanhempainrahakauden päätyttyä on oikeus päivähoitopaikkaan. Lapsi voi olla päivähoitossa perusopetuksen alkuun saakka. (Laki lasten päivähoitosta 1973, 2§). Lasten päivähoito voi olla päiväkotihoidoa, perhepäivähoitoa, ryhmäperhepäivähoitoa, hoitajan palkkaamista kotiin, esiopetusta tai iltapäivätoimintaa (Hoitopaikka.net 2007).

Yksi varhaiskasvatuspalveluista on lasten päivähoito, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11). Päivähoidon tavoitteena on tukea vanhempia kasvatustyössä sekä edistää lapsen persoonallista ja tasapainoista kehitystä. Lain mukaan päivähoiton tulee tarjota lapselle

jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet. Päivähoidon tulee järjestää lapsen kehitystä tukevaa toimintaa sekä suotuisa kasvu ympäristö. Lapsen fyysinen, sosiaalinen ja tunne-elämän kehitys sekä esteettinen, älyllinen, eettinen ja uskonnollinen kasvatus kuuluvat päivähoidon tehtäviin. (Järvinen ym. 2009, 89). Lapsen vanhempien tai holhoojan uskonnollinen vakaumus on otettava huomioon kasvatuksessa. Päivähoidon tulee tukea lapsen kasvua yhteisvastuuseen ja rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen. (Laki lasten päivähoitosta 1973, 2§).

Sosiaali- ja terveystieteiden asiakasmaksuista on laadittu laki, johon päivähoitomaksut perustuvat. Elokuussa 2010 päivähoitomaksuja on korotettu (Repo 2010, 47). Huoltajien toimittamien tuloselvitysten, tositteiden ja liitteiden perusteella tehdään maksupäätökset. Hoitomaksut peritään kuukausittain ja myös suoraveloitus on myös mahdollista. (Jyväskylän kaupungin www-sivut 2010). Päivähoitomaksut määräytyvät perheen koon ja tulojen mukaan ja kaikkein pienituloisimmilta maksua ei peritä lainkaan. Kunnallisella puolella maksut vaihtelevat 0–233 € välillä. (Hoitopaikka.net 2007). Yksityiset päiväkodit voivat itse määrittää päivähoitomaksun. Keskimääräinen kuukausihinta yksityisellä puolella on 20–300 €. (Tampereen kaupungin www-sivut 2011). Perheet voivat saada Kelalta päivähoitoon yksityisen hoidon tukea (Kansaneläkelaitos 2011).

2.4 Päivähoitoa määräävät lait, asetukset ja asiakirjat

Varhaiskasvatusta ja päivähoitoa määrittelevät lait ja asetukset, joiden tavoitteena on turvata laadukas varhaiskasvatustoiminta. Lisäksi lait takaavat asi-

akkaille ja työntekijöille oikeusturvan. Päivähoidon työntekijöiden on tärkeää huolehtia lakien ja asetusten sekä eettisten periaatteiden noudattamisesta. (Järvinen ym. 2009, 88). Laki lasten päivähoitosta, Asetus lasten päivähoitosta, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä muut päivähoitoa koskevat lait ja asetukset ohjaavat päivähoitoa.

Lakiin lasten päivähoitosta sisältyy säännökset esimerkiksi päivähoiton toimintamuodoista (päiväkotihoido, perhepäivähoito, leikkitoiminta, päivähoitotoiminta). Lisäksi päivähoitolakiin kuuluu säännökset päivähoiton järjestämisestä subjektiivisena oikeutena. Kunta saa kuitenkin itse päättää sen, miten päivähoitoa kunnassa järjestetään. Laki lasten päivähoitosta sisältää myös säännökset päivähoiton tavoitteista, sekä mm. erityisestä hoitoa tarvitsevien lasten päivähoiton järjestämisestä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2011).

Asetus lasten päivähoitosta sisältää säännökset mm. päivähoitoon liittyvien hakemusten käsittelystä ja hakuajoista sekä säännöksen päivähoiton hoitoajoista. Hoito- ja kasvatushenkilökunnan ja lasten välisestä suhdeluvusta sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan kelpoisuusehdoista päiväkodissa on myös säädetty asetuksessa. Lisäksi asetus määrittelee perhepäivähoitoa sekä erityistä hoitoa ja tukea tarvitsevia lapsien hoidon järjestämistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2011).

”Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valtakunnallinen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjana ovat valtioneuvoston periaatepäätöksenä 28.2.2002 hyväksymät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja

valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on varhaiskasvatushenkilöstön ammatillisen tietoisuuden lisääminen, vanhempien osallistuttaminen varhaiskasvatuspalveluissa sekä moniammatillisen yhteistyön tukeminen. Edellä mainituilla keinoilla pyritään edistämään varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa sekä ohjaamaan sisällöllistä kehittämistä ja omalta osaltaan luomaan edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat yhdessä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien kanssa valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Vasu) sisältöön kuuluu varhaiskasvatuksen määrittely ja sen toteuttaminen sekä vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa. Erityistä tukea tarvitsevat lapset sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset on huomioitu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Lisäksi kuntien oman varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen sisältyy Vasuun. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005).

Muita päivähoitoa ohjaavia lakeja ja asetuksia ovat mm. lastensuojelulaki (417/2007), perusopetuslaki (477/2003), sosiaalihuoltolaki (710/1982), laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi (504/2002), laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005) ja Yhdistyneiden Kansakuntien Lasten Oikeuksien julistus (1989). Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi jokaisella kunnalla on oma varhaiskas-

vatussuunnitelma (VASU). Lisäksi päiväkodeilla on yksikkökohtaiset sekä lapsen henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. (Järvinen ym. 2009, 89).

3 VANHEMPIEN OSALLISUUS PÄIVÄHOIDOSSA

3.1 Kasvatuskumppanuus

Laki lasten päivähoidosta määrittelee, että yksi päivähoidon tavoitteista on tukea lapsen vanhempia kasvatustehtävässä. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten yhteistyötä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Tällä tarkoitetaan vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden tietoista sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Toimiva kasvatuskumppanuus edellyttää molemminpuolista kunnioitusta, vastavuoroisuutta ja tasa-arvoa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005). Lapsen kasvatusta on haastava tehtävä, niinpä sekä koti että päivähoito tarvitsevat toistensa tukea. Perheet saavat päivähoidon ammattilaisilta tukea kasvatukseen, mutta vastaavasti perheet antavat ammattilaisille tärkeää tietoa lapsen kehityksestä ja sen tukemisesta. (Vilén ym. 2006, 111).

Kasvatuskumppanuus voi toteutua monella eri tavalla. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset kannustavat vanhempia yhteistyöhön luomalla siihen vaadittavat luottamukselliset edellytykset. Ammattikasvattajalta vaaditaan perheen tilanteen ymmärtämistä ja hienotunteisuutta sekä kyseiselle perheelle sopivan yhteistyömuodon löytämistä. Molemminpuolinen tieto toistensa rooleista

vanhemman ja ammattilaisen välillä on tärkeä edellytys kasvatuskumppanuuden onnistumiselle. (Koivunen 2009, 152).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005) kasvatuskumppanuuden yhdeksi tavoitteeksi määritellään mahdollisen tuen tarpeen varhainen huomiointi lapsen jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella. Vasun mukaan hoitohenkilökunnan tulee laatia lapsen vanhempien kanssa yhteinen toimintastrategia lapsen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuuden perustana ovat lapsen tarpeet sekä lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen.

Kasvatustieteiden tohtori Päivi Kovanen mielestä on vaarana, että kasvatustalan ammattilaiset korostavat omaa ammattitaitoaan ja jättävät vanhemmat syrjään oman lapsensa kasvatuksesta. Vanhempien asiantuntemusta kannattaa kuunnella, jotta tunnistetaan, mikä on lapselle parasta. Kasvatus on kuitenkin vanhempien ja päivähoidon yhteinen asia. Mikäli lapsi tai vanhempi tarvitsee erityistä tukea, etenkin silloin kasvatuskumppanuuden haasteellisuus korostuu. (Komi 2010, 18).

3.2 Vanhempien tyytyväisyys päivähoitoon

Vanhemmat ovat usein tyytyväisiä päivähoitoon niin kauan, kuin päivähoitopaikka vaikuttaa turvalliselta ja lapset viihtyvät sekä kehittyvät normaalisti. Vanhempien huomio kiinnittyy päivähoidon ulkoisiin tekijöihin, sillä päivähoidon sisäistä toimivuutta heidän on vaikea arvioida. Niinpä ensisijaisia päi-

vähoitopaikan valintaperusteita ovat usein sijainti ja aukioloajat. (Vilén ym. 2006, 196).

Eri tutkimusten mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä päivähoidon sisältöihin. Etenkin päiväkodeissa henkilöstön ammattitaitoon luotetaan ja vanhemmat huomioidaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. (Hujala-Huttunen, Nivala 1996, 50). Vanhempien laatuvaatimukset päivähoidolle pohjautuvat usein heidän omiin kokemuksiinsa päivähoidosta. Mikäli vanhemmilla ei ole tietoa toimivammasta päivähoitomuodosta, eivät he sitä osaa välttämättä vaatia. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski, Nivala 1998, 196).

Keski-Suomessa vuonna 2006 tehdyssä Paletti-tutkimuksessa selvisi, että keski-suomalaiset lapsiperheiden vanhemmat ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon sekä henkilökunnan ja vanhempien väliseen yhteistyöhön. Tutkimukseen osallistui 179 perhettä ja sen tarkoituksena oli selvittää vanhempien ja hoitohenkilökunnan välistä yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta. (Lehtipää 2007, 11, 19).

Professori Eeva Hujala ja projektikoordinaattori Elina Fonsén ovat tutkineet yhteensä yli kymmenen vuoden ajan 1990 ja 2000 lukujen vaihteessa suomalaisen varhaiskasvatuksen laatua. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat ovat erityisen tyytyväisiä lasten viihtymiseen päivähoidossa sekä lasten omiin kaaverisuhteisiin päivähoidossa. Vahvuuksina tyytyväisyyttä mitattaessa nousi esiin lasten hyväksyminen omina itsenään sekä henkilöstön ammattitaito ja sitoutuneisuus lasten kasvattamiseen. (Hujala, Fonsén 2010, 8-10).

4 KUNNALLINEN JA YKSITYINEN PÄIVÄKOTITOIMINTA

4.1 Kunnallinen ja yksityinen päiväkot

Kunnalliset päiväkodit ovat kaupungin tai kunnan tuottamia päiväkoteja. Päivähoitomaksut määräytyvät perheen koon ja tulojen mukaan ja kaikkein pienituloisimmilta maksua ei peritä lainkaan. Päivähoitopaikkaa voi hakea kunnalta milloin vain, mutta kuitenkin viimeistään neljä kuukautta ennen kuin hoidon tarve alkaa. Äkillisissä työllistymistapauksissa tms. hoitopaikkaa tulee hakea vähintään kaksi viikkoa ennen hoidon tarvetta. (Laki lasten päivähoitosta 1973).

Yksityiset päiväkodit ovat yksityisten yritysten tai yhteisöjen tuottamia päiväkoteja. Kaupungit kuitenkin valvovat ja tukevat yksityistä päivähoitoa. Yksityiset päiväkodit voivat tehdä kunnan kanssa ostopalvelusopimuksen, jolloin niiden tarjoamat palvelut ovat verrattavissa kunnalliseen päivähoitoon. Tällöin kunta maksaa päiväkodille sen tarjoamista palveluista ja päiväkotiin haetaan samalla hakulomakkeella kuin kunnalliseenkin päivähoitoon. Ostopalvelupäiväkodeissa on käytössä sama hoitosopimuslomake kuin kunnallisessa päivähoitossa. Myös päivähoitomaksut määräytyvät ostopalvelupäiväkodeissa kunnallisen tavan mukaan. Jos päiväkoti ei tee kunnan kanssa ostopalvelusopimusta, on sen toiminta täysin yksityistä. Tällöin päiväkoti ja perhe sopivat keskenään päivähoitopalvelun ehdoista. Täysin yksityiseen päiväko-

tiin haluavat kyselevät paikkoja suoraan päiväkodista. Perheet voivat myös saada Kelalta päivähoitoon yksityisen hoidon tukea. (Tampereen kaupungin www-sivut 2011). Joissain kunnissa maksetaan myös kuntakohtaista tukea Kelan tuen lisäksi (Hoitopaikka.net 2007). Päiväkotipalvelut ja niiden maksut vaihtelevat kunnittain.

Kunnallisia ja yksityisiä päiväkoteja velvoittavat samat lait ja pykälät, esimerkiksi laki lasten päivähoidosta. Päiväkodeissa tulee olla lain velvoittama määrä hoitajia samaa lapsimäärää kohden. Päiväkotien väliset erot tulevat esiin päivähoiton hinnoissa: kunnallisella puolella perheet maksavat hoidosta tulojensa mukaan tietyn vakiosumman jokaisessa kunnan päiväkodissa, kun taas yksityiset päiväkodit saavat itse päättää palvelujensa hinnan. Yleensä lähes poikkeuksetta yksityinen päivähoito on kalliimpaa kuin kunnallinen. Yksityinen sektori pystyy kuitenkin sijoittamaan päiväkoteihinsa usein enemmän kuin kunnallinen. Yksityiset päiväkodit ovat usein valinneet jonkin tietyn painopistealueen ja panostaneet siihen. Kunnallisella puolella päiväkodin rahavarat tulevat kunnalta ja ovat siis hyvin säännöstelltyjä, mutta yksityisellä puolella pystytään tarvittaessa sijoittamaan spontaanimmmin. (Yksityisen päivähoiton tilannekatsaus 2009).

4.2 Yhteistyökumppaneiden valinta ja esittely

Opinnäytetyöhön tarvittiin yhteistyökumppaniksi sekä kunnallinen että yksityinen päiväkotit. Koska opinnäytetyön tekijät opiskelevat Jyväskylän ammattikorkeakoulussa ja asuvat molemmat Jyväskylässä, haluttiin opinnäytetyö tehdä koskemaan Jyväskylän alueen päiväkoteja. Kunnallisia päiväkoteja Jy-

väskylässä on 61 ja ne on jaettu alueittain. Yksityisiä päiväkotia Jyväskylän kaupungin alueella on 21. (Jyväskylän kaupunki 2011). Yhteistyöhön kysyttiin eri kaupunginosissa sijaitsevia päiväkotia. Kumpikin päiväkodeista oli onneksi heti myöntäväisiä opinnäytetyöhön.

Kunnallinen yhteistyöpäiväkoti tarjoaa varhaiskasvatusta 1 - 6 -vuotiaille lapsille sekä myös vuorohoitoa. Päiväkodin samoissa tiloissa toimii myös kaksi ryhmäperhepäiväkotia sekä perhepäivähoidon varahoito. Päiväkodin toiminta-ajatuksia ovat monipuolisen varhaiskasvatuksen ja toiminnan tarjoaminen ja kehittäminen lasten kiinnostuksen ja perheiden tarpeiden pohjalta. Yhteistyö vanhempien kanssa toimimalla, korostaen vanhemmuuden tärkeyttä ja lapsuuden ainutkertaisuutta on tärkeää. Toiminnan yhtenä lähtökohtana on henkilökunnan yhteisvastuullisuus päivittäisissä työtehtävissä sekä vastuu työtovereista ihmisenä. (Jyväskylän kaupungin www-sivut 2010).

Yksityinen yhteistyöpäiväkoti on aloittanut toimintansa 1990-luvulla. Päiväkoti sijaitsee Jyväskylän alueella ja tarjoaa varhaiskasvatuspalvelua 3-7-vuotiaille lapsille. Päiväkodin toiminta painottuu etenkin liikunnan ja musiikin sävyin. Päiväkodin tavoitteena on yhteistyössä vanhempien kanssa kehittää lasta itsenäiseksi, luovaksi ja liikuntaa rakastavaksi, maailmaa tutkivaksi ja elämästä nauttivaksi yksilöksi. Päiväkodissa laaditaan joka vuosi erilainen toimintasuunnitelma, jota laatiessa otetaan huomioon mahdollisimman paljon myös perheiden toiveita. Perheiden kanssa yhteisellä suunnittelulla pyritään varmistamaan toiminnan monipuolisuus ja tarkoituksenmukaisuus. (Yksityisen päiväkodin www-sivut 2010).

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimustehtävät

Opinnäytetyössä on kaksi tutkimustehtävää:

- Vanhempien päivähoitopaikan valintaperusteiden selvittäminen kunnallisessa ja yksityisessä päiväkodissa.
- Vanhempien tyytyväisyyden kartoittaminen päivähoitoon nykyisessä päiväkodissa.

Kyselytutkimuksella halutaan selvittää, miksi vanhemmat ovat hakeneet lapselleen paikkaa juuri nykyisestä päiväkodista ja mitkä seikat ovat valintaan vaikuttaneet. Ensimmäisellä tutkimustehtävällä pyritään selvittämään päiväkodin valintaperusteita yksityisen ja kunnallisen päiväkodin välillä. Opinnäytetyön toinen tutkimustehtävä on kartoittaa vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon nykyisessä päiväkodissa. Tyytyväisyyttä tutkitaan kysymällä vanhemmilta, mihin he ovat erityisen tyytyväisiä nykyisessä päiväkodissa sekä lisäksi mahdollisia kehittämisideoita. Tutkimustehtävinä tutkimme vanhempien päiväkodinvalintaperusteita sekä vanhempien tyytyväisyyttä nykyiseen päiväkotiin.

5.2 Tutkimusmenetelmät ja kohderyhmä

Tutkimuksen voi toteuttaa eri tavoilla: kvantitatiivisella eli määrällisellä tavalla tai kvalitatiivisella eli laadullisella tavalla. Jotkut tutkimukset sisältävät piirteitä molemmista menetelmistä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on keskeistä teoretieto ja käsitteiden määrittely. Lisäksi tutkija pyrkii keräämään aineistoa, joka soveltuu numeeriseen analysointiin. Tutkimuksessa on keskeistä prosentuaaliset, tilastolliset mallit. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 140-141). Aineistoa kvantitatiiviseen tutkimukseen kerätään esimerkiksi kyselylomakkein, erilaisin mittauksin sekä käyttämällä jo olemassa olevia tietoja (Taanila 2010, 2).

Kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Lähtökohtana ei ole teorian testaaminen vaan aineiston monitahoinen tarkastelu. Aineiston kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti. Tutkimus on joustava ja suunnitelmat voivat muuttua työn edetessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Laadullisen tutkimuksen käytetyimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat haastattelu, kysely ja havainnointi (Tuomi, Sarajärvi 2002, 73).

Tutkimus toteutettiin tekemällä kysely päiväkotilasten vanhemmille lomakkeen muodossa. Jaottelua laadulliseen tai määrälliseen tutkimukseen ei pidä korostaa liikaa, sillä samassa tutkimuksessa voidaan hyödyntää sekä laadullista että määrällistä aineistoa (Taanila 2010, 2). Tähän pohjautuen kysely sisältää sekä määrällisiä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä, joiden vastaukset ovat laadullisia. Tämän takia tutkimus ei ole selvästi luokiteltavissa laadulliseen tai määrälliseen tutkimukseen, jonka takia työssä puhutaan kyselytutkimuksesta.

Kyselyn toteuttamiseen päiväkodissa tarvitaan usein tutkimuslupa. Toinen opinnäytetyön yhteistyökumppani on yksityinen päiväkotiki ja sieltä riitti vain johtajan suostumus. Kunnallinen yhteistyöpäiväkotiki on Jyväskylän kaupungin ylläpitämä, joten tarvittiin lupa Jyväskylän kaupungilta.

Ennen kyselylomakkeen laatimista keskusteltiin yhteistyöpäiväkotien johtajien kanssa heidän mielipiteistään ja toiveistaan kyselyä koskien. Selvitettiin myös onko päiväkodeissa aiemmin käytetty kyselyitä ja mikä niiden vastausprosentti on ollut. Lisäksi kysely haluttiin sijoittaa sellaiseen ajankohtaan, ettei päiväkotien kalentereissa ollut muuta (esim. joulu-/hiihtolomat) ja ettei kyselyn kanssa ole toista kyselyä samanaikaisesti. Kunnallisen päiväkodin johtajan kanssa sovittiin, että kysely jaetaan siellä kahden päiväkotiryhmän lasten perheille (48kpl). Näiden ryhmien lapset ovat iältään 3-6-vuotiaita. Yksityinen päiväkotiki on huomattavasti kunnallista päiväkotia pienempi yksikkö, joten johtajan kanssa sovittiin, että siellä kysely jaetaan jokaisen lapsen perheelle (34kpl).

Kyselylomaketta suunniteltaessa on mietittävä, millä tavalla aineiston haluaa kerätä. Kaksi päätapaa aineiston keräämiseen ovat posti- ja verkkokysely sekä kontrolloitu kysely. Postikyselyssä kyselylomake lähetetään tutkittaville täytettäväksi ja he lähettävät sen takaisin tutkijalle kyselyn mukana tulleeella valmiiksi maksetulla palautuskuorella. Postikyselyn etuja ovat sen nopeus ja aineiston vaivaton saanti. Postikyselyssä on kuitenkin myös haittapuolensa: kato saattaa kyselystä riippuen olla hyvinkin suuri. Olisikin parasta lähettää kysely jollekin sellaiselle erityisryhmälle, jota kyselyn aihe koskettaa ja kiinnostaa. Tällöin voidaan kyselyyn odottaa suurempaa vastausprosenttia. Jos

kyselyyn ei kuitenkaan saada tarpeeksi vastauksia, voi tutkija vielä yrittää lähettää lomakkeet tutkittaville uudelleen. Postikyselyn laatiminen ei yleensä ole tutkijalle ilmaista eikä helppoa: vastaajien nimet ja osoitteet pitää etsiä sekä kyselyiden vastauskuoret maksaa valmiiksi. Edellä mainitun tavan lisäksi postikyselyn voi toteuttaa myös jonkin organisaation, instituution tai yhteisön välityksellä. Tästä esimerkkinä oma kyselytutkimuksemme, jossa veimme kyselyt päiväkoteihin vanhemmille jaettavaksi. Nykyään kyselyt voidaan tehdä myös Internetiä hyödyntäen verkossa (Hirsjärvi ym. 2009, 196, 198).

Kontrolloidut kyselyt voidaan jakaa kahteen luokkaan toteutustavan perusteella. Informoidut kyselyt tutkija jakaa henkilökohtaisesti kohdejoukolle. Tutkija menee paikoille, joissa ajattelee suunnitellun kohdejoukkonsa olevan (esim. messut, koulut, harrastuspaikat). Samalla kun tutkija jakaa lomakkeita, hän voi kertoa tutkimuksen tarkoituksesta sekä vastata mahdollisesti heränneisiin kysymyksiin. Informoidussa kyselyssä kyselyihin vastataan omalla ajalla ja ne palautetaan sovitulla tavalla. Toinen tapa toteuttaa kontrolloitu kysely on henkilökohtaisesti tarkistettu kysely. Tällöin tutkija lähettää kyselyt postitse, mutta hakee ne itse määräajan kuluttua. Tutkija voi silloin tarkistaa, onko lomakkeet täytetty oikein ja keskustella mahdollisista heränneistä kysymyksistä. (Hirsjärvi ym. 2009, 196–197).

Kyselylomakkeen avulla voidaan kerätä tietoja esimerkiksi tosiasioista, vastaajien käyttäytymisestä ja toiminnasta, arvoista, asenteista, uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Lisäksi voidaan pyytää perusteluja mielipiteille ja vakaumuksille. Usein lomakkeissa kysytään myös vastaajia itseään koskevia taustakysymyksiä, kuten esim. sukupuolta, ikää, koulutusta tai ammattia sekä perhesuhteita. (Hirsjärvi ym. 2009, 197).

Lomakkeen huolellisella laadinnalla ja kysymysten tarkalla harkinnalla on suuri vaikutus tutkimuksen onnistumiseen. Kysymyksiä voidaan muotoilla monella eri tavalla. Yleisimmin käytetyt kysymysmuodot ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin eli skaaloihin perustuvat kysymykset.

Kyselylomakkeen pitää olla selkeä ja ymmärrettävä sekä pituudeltaan sopiva. Liian pitkään kyselyyn jätetään helposti kokonaan vastaamatta tai vastataan huolimattomasti. (toim. Aaltola, Valli 2001, 100). Valmiit vastausvaihtoehdot helpottavat ja nopeuttavat kyselyyn vastaamista, mutta oman mielipiteensä saa tuotua ilmi avoimissa kysymyksissä. (KvantiMOTV 2010).

Kyselylomakkeen alkuun kirjoitettiin esittelyteksti opinnäytetyön tekijöistä sekä opinnäytetyöstä. Esittelytekstissä ilmeni ohjeet vastaamiseen sekä tieto kyselyn anonyymiydestä. Vanhemmille annettiin viikko aikaa kyselyn vastaamiseen ja palauttamiseen päiväkotiin.

Liitteenä kyselylomakkeet 1 ja 2. Kyselylomakkeet ovat kolmesivuisia ja sisältävät 12 kysymystä, jotka on lajiteltu kolmen pääotsikon alle. Nämä otsikot ovat: taustatiedot, päivähoito ja tyytyväisyys päiväkotiin. Kysymyksistä puolet on monivalintakysymyksiä ja puolet avoimia kysymyksiä.

Taustatiedoissa tiedusteltiin, montako lasta perheellä on tällä hetkellä nykyisessä päiväkodissa. Myös lapsen/lasten ikää sekä perhemuotoa kysyttiin. Seuraavaksi tiedusteltiin syitä päivähoitopaikan hakemiseen sekä perheen tämänhetkistä tilannetta kotona.

Päivähoito-osiossa kysyttiin lapsen/lasten päivähoitohistoriaa ja sitä miten hoito on järjestetty ennen nykyistä hoitopaikkaa. Seuraavaksi kysyttiin, että mikäli perheen lapset ovat olleet sekä yksityisessä että kunnallisessa päiväkodissa, millaisia konkreettisia eroja he ovat havainneet päiväkotien välillä. Opinnäytetyön oleellisimpana kysymyksenä nostettiin esille, mitkä asiat ovat erityisesti vaikuttaneet nykyisen yksityisen tai kunnallisen päiväkodin valintaan.

Viimeinen pääotsikko oli Tyytyväisyys päiväkotiin. Siinä tiedusteltiin, miten päivähoiton aloittaminen oli sujunut nykyisessä päiväkodissa. Lisäksi päivähoiton aloittamista sai kuvailla omin sanoin. Avoimina kysymyksinä kysyttiin, mihin vanhemmat olivat tyytyväisiä nykyisessä päiväkodissa. Vastausvästi kysyttiin myös kehittämisehdotuksia nykyiseen päiväkotiin. Lopuksi kysyttiin, kokivatko vanhemmat saaneensa vaikuttaa riittävästi lastensa päivähoitoon liittyvissä asioissa nykyisessä päiväkodissa.

Lisäksi tiedusteltiin, vastasiko kyselyyn äiti, isä vai vanhemmat yhdessä. Kyselyn lopuksi annettiin lisäksi "vapaa sana" kyselyyn liittyen. Vastaajien henkilöllisyydellä ei ole tutkimuksen osalta merkitystä, joten päätettiin, että kyselyyn vastataan anonyymina. Tämän toivottiin vaikuttavan positiivisesti vastausprosenttiin sekä siihen, että perheet uskalsivat ilmaista rohkeasti oman mielipiteensä. Valmista kyselylomaketta testattiin neljällä tutulla vanhemmalta, joilla on tällä hetkellä tai on ollut lähiaikoina lapsia päiväkodissa. Positiivista palautetta saatiin kyselyn pituudesta sekä kysymysten ymmärrettävyydestä.

5.4 Aineiston analysointi

Aineiston oikeanlainen analysointi, tulkinta ja johtopäätösten teko on tärkeää tutkimuksen onnistumisen kannalta. Aineistoa analysoitaessa tutkijalle selviää millaisia vastauksia tutkimuskysymyksiin saadaan. Analysointi voidaan tehdä monella eri tavalla, siksi onkin tärkeää valita omalle työlle sopiva tapa. (Hirsjärvi ym. 2009, 221,224).

Kyselylomakkeet noudettiin päiväkodeista vastausajan päätyttyä. Aluksi vastaukset luettiin useasti lävitse, jotta pystyttäisiin muodostamaan kokonaiskuva vastauksista. Kyselylomakkeista tarkastettiin, oliko kaikkiin kysymyksiin vastattu ja oliko kysymykset ymmärretty oikein. Kummankin päiväkodin vastaukset käsiteltiin ensin erikseen, jonka jälkeen tulokset yhdistettiin ja niiden eroja vertailtiin.

Kyselylomakkeet käytiin kysymys kerrallaan läpi. Samaa tarkoittavat vastaukset eroteltiin ja näin esille nousi tiettyjä pääkohtia. Koska opinnäytetyössä oli valmiiksi tutkimustehtävät, perehdyttiin analysoinnissa tarkemmin näiden kysymysten vastauksiin. Kaikki vastaukset kirjoitettiin tekstinkäsittelyohjelmalla puhtaaksi, jotta tulosten käsittely olisi helpompaa. Kyselylomakkeen valmiit pääotsikot ryhmittivät vastauksia. Samaan teemaan kuuluvat vastaukset yhdisteltiin.

Palautuneiden kyselylomakkeiden määrää verrattiin päiväkoteihin alun perin jaettujen kyselylomakkeiden määrään. Näin saatiin laskettua kummankin päiväkodin oma vastausprosentti, joka oli kunnallisen päiväkodin kohdalla

31,3 % ja yksityisen päiväkodin kohdalla 35,3 %. Päiväkoteihin vietiin yhteensä 82 kyselylomaketta ja takaisin palautui 27. Koko tutkimuksen vastausprosentti oli siis 32,9 %.

5.5 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöprosessin aikana mietittiin tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä. Kyselylomaketutkimukseen liittyy luotettavuutta sekä edistäviä että heikentäviä tekijöitä. Se, että kysymykset ovat jokaiselle vastaajalle täysin samassa muodossa, parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Haastattelijan äänenpainot tai tauot sanojen välillä eivät pääse kyselytutkimuksessa vaikuttamaan vastauksiin, kuten esimerkiksi haastattelutilanteessa. (Aaltola ym. 2001, 101). Lisäksi tähän tutkimukseen vastattiin anonyymina, joten vastaajien henkilöllisyys ei selviä. Kyselylomakkeen luotettavuutta heikentäviä tekijöitä ovat huono vastausprosentti sekä kysymysten väärinymmärtäminen. Kyselylomaketutkimuksessa vastaaja ei voi kysyä tarkentavia kysymyksiä ja lisäksi vastaaja voi vastata väärin tai epätarkasti. (Aaltola ym. 2001, 101–102). Lisäksi materiaalin keruuvaiheessa lähdekriittisyys on ollut tärkeää. Opinnäytetyössä on pyritty käyttämään uusia lähteitä sekä mahdollisimman paljon kirjallisuuslähteitä.

Kummastakin päiväkodista saatiin takaisin noin kolmannes niihin jätetyistä kyselylomakkeista, toisesta 15 kpl ja toisesta 12 kpl. Laajempi tutkimusaineisto olisi lisännyt tutkimuksen luotettavuutta, mutta suhteellisen tiukka aikataulu kavensi kyselyn vastausaikaa. Kaikki kyselyyn vastaajat olivat tyytyväisiä nykyiseen päiväkotiinsa. Pohdittiinkin, olivatko kaikki kyseisten päiväko-

tien lasten vanhemmat tyytyväisiä vai vastasivatko vain todella tyytyväiset vanhemmat kyselyyn. Tutkimuksen luotettavuutta olisi lisännyt, jos mahdollisesti tyytymättömiltä vanhemmilta olisi saatu myös vastauksia. Koska vastausprosentti oli melko alhainen ja koska päiväkoteja oli tutkimuksessa vain kaksi, ei tuloksia voi yleistää. Lisäksi opinnäytetyössä on käsitelty vain Jyväskylän alueen päiväkoteja. Opinnäytetyö antaa kuitenkin viitteitä yksityisen ja kunnallisen päiväkodin valintaperusteiden eroista.

Opinnäytetyön luotettavuutta heikentää se, että kyselyyn vastaajaa ei voi varmuudella tietää. Anonyymina vastaaminen on turvallista vastaajan kannalta, mutta tutkimuksen kannalta ei voi olla varma siitä, onko vastaaja tuonut julki todelliset ajatuksensa. Opinnäytetyössä on mukana vain kaksi päiväkotia, joten tutkimustulosten yleistämistä täytyy varoa. Kaikki vastaajat olivat tyytyväisiä nykyiseen päiväkotiinsa, joten tyytyväisyyttä kumpaankaan yhteistyöpäiväkotiin ei voi korostaa.

Tutkimuksen eettisyyttä pohdittiin kyselylomaketta laadittaessa. Mietittiin, kuinka henkilökohtaisia asioita voidaan kysyä sekä kysymysten kohteliasta muotoilua. Kyselylomakkeiden vastauksia on käsitelty ainoastaan opinnäytetyön tekijöiden kesken ja ne hävitetään asianmukaisesti. Eettisyyttä tarkasteltaessa voidaan kiinnittää huomiota vastaajien vapaaehtoisuuteen. Vastaajat saivat itse päättää, osallistuvatko tutkimukseen vai eivät. Lisäksi kyselylomakkeen alussa oli kerrottu, mihin vastauksia tullaan käyttämään.

6 TULOKSET

6.1 Kunnallinen päiväkoti

Kunnalliseen yhteistyöpäiväkotiin jaettiin yhteensä 48 kyselylomaketta. Näistä viikon vastausajan jälkeen palautui 15. Vastausprosentti oli siis 31,3 %. Vastaajista 14 oli äitejä ja lisäksi yhteen lomakkeeseen oli jätetty merkkeämättä vastaaja. Vastaajista kahdellatoista oli yksi lapsi tällä hetkellä nykyisessä päiväkodissa ja kolmella vastaajista kaksi lasta. Ydinperheitä oli kymmenen, yksinhuoltajia kolme sekä uusioperheitä kaksi. Lisäksi yksi ydinperheistä oli monikulttuurinen.

Syynä päivähoitopaikan hakemiseen 12 perheessä oli vanhemman työn aloittaminen ja kolmessa perheessä opiskelun aloittaminen. Lisäksi yhdessä perheessä opiskelun aloittamisen lisäksi syynä oli myös lapsen sosiaalisten kontaktien tukeminen. Tämän hetkisestä perhetilanteesta selvisi, että 14 perheessä molemmat vanhemmat käyvät töissä tai opiskelevat. Yhdessä perheessä yksinhuoltajavanhempi opiskelee kotona.

Kyselyn mukaan ennen nykyistä päiväkotipaikkaa lapsen päivähoito on järjestetty viidessä perheessä perhepäivähoitajalla ja sama määrä vanhemmista oli ollut lapsen tai lasten kanssa kotona. Neljällä perheellä on ollut lastenhoitaja kotona ja kolmen perheen lapset ovat olleet aiemmin toisessa kunnallisessa päiväkodissa. Lisäksi kahden perheen lapset ovat olleet ryhmäperhepäivähoi-

dossa. Viidessä perheessä lasten päivähoitohistoriaan kuului useampia vaihtoehtoja.

Kysyttäessä konkreettisia eroja yksityisen ja kunnallisen päiväkodin välillä, jättivät kaikki vastaajat kohdan tyhjäksi. Kenelläkään vastaajista ei taustatietojen mukaan ollut henkilökohtaista kokemusta yksityisistä päiväkodeista, joten oletamme tämän olevan syynä tyhjiin vastauksiin.

Kyselyssä selvisi, että nykyisen kunnallisen päiväkodin valintaan vaikutti erityisesti päiväkodin sijainti. Kahdellatoista vastaajista päiväkotisi sijaitsi lähellä kotia ja kaksi mainitsi päiväkodin olevan lähellä vanhemman työpaikkaa. Kolme perheistä oli valinnut nykyisen päiväkodin, koska siellä järjestetään vuoro-ohitoa. Muita syitä päiväkodin valinnalle olivat vanhemman lapsen esikoulun aloittaminen, uudehko päiväkotisi, paikkakunnalle muutto, hyvät kokemukset vanhemman lapsen hoidosta sekä tarve isompaan lapsiryhmään. Lisäksi yksi vastaaja kertoi, ettei halua laittaa lastaan muuhun kuin kunnalliseen päiväkotisiin luottamuksen, valvonnan ja ammattitaidon takia.

Vanhemmilta kysyttiin, miten päivähoiton aloitus oli sujunut nykyisessä päiväkodissa. Seitsemällä vastaajista päivähoiton aloittaminen oli sujunut todella hyvin. Tähän oli vastaajien mukaan syynä entuudestaan tutut kaverit ryhmässä, uudet lelut, sisko samassa ryhmässä ja lapsen viihtyminen. Lisäksi päivähoiton aloittamisen katsottiin olleen helppoa ja turvallista sekä vuoro-ohito oli joillekin ainoa vaihtoehto.

Viiden vastaajan mielestä päivähoiton aloittaminen oli sujunut hyvin. Tätä vastaajat perustelivat sillä, että lapset aloittivat hoidon innokkaasti ja henkilö-

kunta oli ammattitaitoista ja ymmärsi lasten tarpeita. Lisäksi osa vastaajista kertoi aloittamiseen vaikuttaneen lasten yksilöllisyyden ja hiljaisuuden sekä lapsen haastavan sopeutumisen. Yksi vastaajista oli kokenut kesän aikana alkaneen päivähoiton hankalana. Päivähoidon aloittamisen sujuvuuteen oli vaikuttanut myös se, että kavereihin tutustuminen vei lapselta jonkin aikaa.

Päivähoidon aloittaminen oli kolmen perheen mielestä sujunut kohtalaisesti. Tähän syynä oli, että lapset olivat sopeutuneet hitaasti. Yksi vanhemmista kuvaili päivähoiton aloitusta seuraavasti: *”Ei mielellään lähtenyt; itki, ”keksi verukkeita” miksi ei ole hyvä mennä. Jäi kuitenkin hyvin hoitoon”*.

Tyytyväisyyttä kunnalliseen yhteistyöpäiväkotiin perusteltiin kyselyssä mukavalla ja ammattitaitoisella henkilökunnalla (15 vastaajaa) sekä ryhmän monipuolisella puuhastelulla (5 vastaajaa). Neljä vastaajaa oli tyytyväisiä, koska lapsi viihtyy päiväkodissa. Vuorovaikutus henkilökunnan kanssa oli tyytyväisyyttä kasvattava tekijä neljän vastaajan kohdalla. Kolme perheistä katsoi, että erityistarpeiden huomiointi toimii päiväkodissa. Lisäksi tyytyväisyyttä kysyttäessä nostettiin esille päiväkodin hyvät tilat (2), ilmapiiri (2), joustavuus (2), vanhemman huomiointi (1) sekä pienryhmätoiminta (1).

Vanhemmilta tiedusteltiin myös päiväkodin kehittämisideoita. Kaksi vastaajista haluaisi päiväkotiin pienemmät ryhmäkoot. Lisäksi esille nousivat seuraavat kehittämissuhteet: henkilökohtaisempi palaute oman lapsen päivästä, lisää aktiviteettiä iltahoitoon, kotikäynti päivähoiton aloituksessa, äitien/isien aamupalahetket, turvallisuus parkkipaikalla päiväkotiin tullessa, lisää liikuntaa viikko-ohjelmaan ja lisäksi, ettei päivystysaikojen ryhmiä yhdisteltäisi isoksi ryhmäksi.

Viimeisenä kysyttiin, kokivatko vanhemmat saaneensa vaikuttaa riittävästi lastensa päivähoitoon liittyvissä asioissa kunnallisessa päiväkodissa. Vastaa- jista 13 koki saaneensa vaikuttaa riittävästi. Heistä seitsemän perusteli vasta- ustaan sillä, että oma mielipide oli helppo ilmaista päiväkodissa. Kolme vas- taajista koki hoidon järjestyneen hyvin ja joustavasti. Kaksi vastaajista kertoi, ettei heillä ollut erityistä tarvetta vaikuttaa. Kaksi vanhempaa vastasi kysy- mykseen sekä kyllä että ei. Toinen heistä perusteli vastaustaan sillä, että päi- vähoitopaikan saaminen oli viivästynyt.

6.2 Yksityinen päiväkot

Yksityiseen yhteistyöpäiväkotiin jaettiin 34 kyselylomaketta, joista viikon pa- lautusajan jälkeen palautui 12. Vastausprosentti oli 35,3 %. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat äitejä. Vastaaajista kymmenellä oli yksi lapsi tällä hetkellä nykyisessä päiväkodissa sekä kahdella vastaajalla kaksi lasta. Ydinperheitä oli 11 sekä yksi yksinhuoltaja.

Päivähoitopaikan hakemisen syynä oli kymmenessä perheessä vanhemman työn aloittaminen, yhdessä perheessä vanhemman opiskelun aloittaminen ja kahdessa perheessä lasten sosiaalisten kontaktien tukeminen. Joissain perheis- sä hoidon aloitukseen oli useampi kuin yksi syy. Vastanneista perheistä yh- dessätoista molemmat ovat töissä tai opiskelevat sekä yhdessä perheessä äiti on äitiyslomalla ja isä töissä tai opiskelee.

Lasten päivähoitohistoriasta selvisi, että lapsista kuusi on ollut ennen perhepäivähoitajalla sekä viisi lapsista on ollut vanhemman kanssa kotona. Lisäksi yksi lapsi on ollut aiemmin kunnallisessa päiväkodissa ja yksi lapsi yksityisessä päiväkodissa. Yhden lapsen hoito on ennen järjestynyt isovanhempien avulla.

Kysyttäessä konkreettisia eroja yksityisen ja kunnallisen päiväkodin välillä, kaksi vastaajista mainitsi yksityisessä päiväkodissa olevan enemmän erilaista toimintaa. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että joustavuus, toiminnan aktiivisuus ja hyvä henkilökunta ovat parempia yksityisellä puolella. Liikunnallisuus ja seikkailullisuus nostettiin myös esille.

Nykyisen päiväkodin valintaan vaikutti erityisesti yksityisen päiväkodin liikuntapainotteisuus (6 vastaajaa). Neljä vastaajista mainitsi omien aikaisempien positiivisten kokemusten ja neljä tuttavien suositusten vaikuttaneen päiväkodin valintaan. Päiväkodin hyvä maine oli kolmella vastaajalla syynä valintaan. Kahdella vastaajista päiväkodissa työskenteli tuttu hoitaja, mikä vaikutti valintaan. Lisäksi mainittiin päiväkodin hyvä sijainti, ammattitaitoinen henkilökunta, omat ennakkokäsitykset, pienemmät lapsiryhmät, sukulaissuhde sekä se, että sisarukset saavat olla samassa ryhmässä.

Päivähoidon aloittaminen oli sujunut kuudella vastaajista todella hyvin. Tätä perusteltiin lapsen itsenäistymisen vahvistumisella sekä innostuksella leikeistä ja oppimisesta. Lisäksi ennakkoon päiväkotiin tutustuminen oli helpottanut aloitusta. Osa vastaajista katsoi henkilökunnan tuen olleen tärkeää aloitusvaiheessa. Muita perusteluja oli sisarusten tuki samassa lapsiryhmässä ja liikunnasta innostuminen.

Viidellä vastaajista päivähoiton aloittaminen oli sujunut hyvin. Tätä perusteltiin lapsen haastavalla sopeutumisella, sisarusten tuella samassa lapsiryhmässä sekä lapsen viihtymisellä päiväkodissa. Yksi vastaajista koki aloituksen sujuneen kohtalaisesti lapsen hitaasti lämpiävän luonteen takia.

Vanhemmat olivat yksityisessä päiväkodissa erityisen tyytyväisiä monipuoliseen viikko-ohjelmaan (12 vastaajaa) sekä miellyttävään henkilökuntaan (10 vastaajaa). Lisäksi tyytyväisyyttä herätti hyvin sujunut kasvatuskumppanuus (4 vastaajaa) ja rento ilmapiiri (4 vastaajaa). Vastaajat nostivat esille myös henkilökunnan luotettavuuden ja joustavuuden, hyvät tilat sekä perheen yhteiset aamiaishetket päiväkodissa.

Vanhemmilta kysyttiin myös kehittämisideoita yksityiseen päiväkotiin. Kaksi vastaajista toivoi päiväkotiin viihtyisämpiä tiloja. Lisäksi toivottiin useampia vasu-keskusteluja lukuvuoden aikana, miespuolisen hoitajan palkkaamista sekä ulkoilualueen kehittämistä. Yksi vanhemmista haluaisi viikko-ohjelman olevan selkeämmin esillä ja helposti tulostettavissa. Tiedon välitys hoitajien kesken voisi yhden vastaajan mielestä sujua paremmin, lisäksi uima-altaan käyttöä tulisi lisätä.

Viimeisenä kysyttiin vanhempien vaikutusmahdollisuudesta. Kaikki 12 vastaajaa kokivat saaneensa vaikuttaa riittävästi lastensa päivähoitoon liittyvissä asioissa yksityisessä päiväkodissa. Tätä perusteltiin oman mielipiteen helpolla ilmaisemisella sekä hyvillä kehityskeskusteluilla. Vanhempien mukaan päiväkodissa kysytään usein palautetta ja vanhemmat myös luottavat ammattitaitoiseen henkilökuntaan, joten erityistä tarvetta vaikuttaa ei ole.

6.3 Yhteenvetoa tuloksista

Vastausprosentti kunnallisessa päiväkodissa oli 31,3 ja yksityisessä päiväkodissa 35,3. Äidit olivat selvästi olleet isiä aktiivisempia, sillä kummassakin päiväkodissa kaikkiin kyselyihin oli vastannut äiti. Muissakin pienten lasten vanhemmille suunnatuissa kyselyissä on ollut havaittavissa sukupuolella olevan selvä vaikutus vastausaktiivisuuteen. Stakesin vuonna 1999 toteuttaman valtakunnallisen lastenhoitotutkimuksen vastaajista ainoastaan 3 % oli miehiä (Heikkilä, Takala 1999, 5).

Kummankin päiväkodin kohdalla suurimmalla osalla perheistä oli tällä hetkellä vain yksi lapsi päiväkodissa, korkeintaan kaksi. Selvästi suurin osa vastanneista oli ydinperheitä. Kunnallisen päiväkodin vastaajaperheissä oli kuitenkin enemmän hajontaa, sillä sieltä löytyi myös uusioperheitä sekä useampi yksinhuoltaja.

Kyselylomakkeesta selvisi, että molempien päiväkotien kohdalla vanhemman työn aloittaminen oli suurin syy päivähoitopaikan hakemiseen. Tämän hetkinen perhetilanne oli molempien päiväkotien kohdalla se, että valtaosassa perheistä molemmat vanhemmat käyvät töissä tai opiskelevat.

Lapsen tai lasten päiväkotihistoria oli molempien päiväkotien vastaajaperheillä samankaltainen. Suurin osa lapsista oli ennen nykyistä päiväkotipaikkaa ollut joko perhepäivähoitajalla tai vanhemman kanssa kotona. Vain yhdellä vastaajalla oli kokemusta sekä yksityisestä että kunnallisesta päiväkodista.

Päiväkotien valintaperusteissa oli selviä eroja kunnallisen ja yksityisen päiväkodin välillä. Kunnallisella puolella suurin syy päiväkodin valintaan oli läheinen sijainti kotiin nähden. Sen lisäksi myös vuorohoito nostettiin yhdeksi tärkeimmistä tekijöistä. Yksityisellä puolella valintaperusteina korostettiin erityisesti päiväkodin painopistealueita; liikuntaa ja seikkailukasvatusta. Myös tuttavien suositukset ja omat henkilökohtaiset kokemukset sekä päiväkodin hyvä maine olivat tärkeitä.

Molemman päiväkodin kohdalla suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että päivähoiton aloittaminen nykyisessä päiväkodissa oli alkanut todella hyvin tai hyvin. Vanhemmat kiittelivät onnistuneesta aloituksesta ammattitaitoista ja mukavaa henkilökuntaa sekä sisarusten tai ennakkoon tuttujen kavereiden tukea samassa hoitoryhmässä. Vain muutama vanhempi koki päivähoiton aloituksen sujuneen kohtalaisesti. Tähän oli syynä lapsen vaikea sopeutuminen uuteen tilanteeseen.

Kysyttäessä vanhemmilta, mihin he ovat erityisen tyytyväisiä nykyisessä päiväkodissa, kokivat kaikki vanhemmat tärkeäksi tekijäksi mukavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan. Kuitenkin vastauksissa oli myös selvää jakoa yksityisen ja kunnallisen päiväkodin välillä. Yksityisellä puolella ylitse muiden vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkodin monipuoliseen viikko-ohjelmaan. Sen jälkeen mainittiin tyytyväisyys henkilökuntaan ja onnistuneeseen kasvatuskumppanuuteen. Kunnallisella puolella henkilökunnan ammattitaito ja joustavuus oli mainittu selvästi useimmin, jokaisessa vastauksessa.

Vuonna 2008 tehdyssä Vaikuta vanhempi-kyselytutkimuksessa selvisi, että vanhempien tyytyväisyyden aiheita päivähoidossa ovat mm. päiväkodin au-

kioloajat, sijainti, joustavuus ja ohjatut toiminnot. Kyselytutkimukseen vastasi 3564 huoltajaa ympäri Suomea. Kehittämistä vanhemmat toivoivat päiväkodin lapsiryhmien pienentämisessä ja päivähoitomaksuissa. (Kronqvist, Jokimies 2008, 5).

Kehitysehdotuksia kysyttäessä olivat vastaukset kummankin päiväkodin kohdalla hajanaiset. Kunnallisella puolella kaksi vastaajista toivoi pienempiä ryhmäkokoja, kun taas yksityisellä puolella kaksi vastaajista toivoi päiväkodille tilavampia ja viihtyisämpiä tiloja. Selkeitä yhtäläisyyksiä ei kehitysehdotuksissa ollut, vaan toiveet olivat yksittäisiä kummankin päiväkodin kohdalla. Vuonna 2008 tehdyssä Vaikuta vanhempi-kyselytutkimuksessa selvisi, että eniten huolta vanhemmissa aiheuttivat päiväkotien suuret lapsiryhmät.

Vanhemmat kokivat lähes poikkeuksetta saaneensa vaikuttaa tarpeeksi oman lapsensa päivähoitoon liittyvissä asioissa nykyisessä päiväkodissa. Yksityisen päiväkodin puolelta kaikki vanhemmat kokivat saaneensa vaikuttaa tarpeeksi ja kunnalliselta puolelta kaikki muut, paitsi kaksi vastaajaa, jotka vastasivat sekä kyllä että ei. Kummankin päiväkodin lasten vanhemmat kokivat, että heidän on helppo ilmaista mielipiteensä päiväkodissa. Vanhemmat myös kokivat, että heillä ei ole erityistä tarvetta vaikuttaa hoito-asioihin, koska he luottavat päiväkodin henkilökunnan ammattitaitoon. Yksityisen päiväkodin puolella kiiteltiin myös heidän ahkeraa palautteen kyselyään.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimustulosten tarkastelua

Saimme kyselyillä monipuolisia vastauksia tutkimuskysymyksiimme liittyen. Kunnallisella puolella tärkeimmiksi päiväkodin valintaperusteiksi nousi päiväkodin sijainti lähellä kotia sekä vuorohoidon mahdollisuus. Yksityisellä puolella vastaajat kokivat valintaperusteiksi päiväkodin liikuntapainotteisuuden, tuttavien suositukset sekä päiväkodin hyvän maineen. Molemmissa päiväkodeissa vanhemmat olivat tyytyväisiä päivähoitoon sekä päiväkodin henkilökuntaan.

Tutkimuksen lopputuloksista ennalta oletimme, että vanhemmat joiden lapset ovat yksityisessä päiväkodissa, ovat itse halunneet lapsensa nimenomaan sinne. He mahdollisesti arvostavat päiväkodin painopistealueita ja suuntautumista liikuntaan ja elämyksiin. Oletimme myös, että vanhemmat, joiden lapset ovat kunnallisessa päiväkodissa, ovat valinneet päiväkodin sen läheisen sijainnin vuoksi. Tuloksista selvisi, että oletuksemme osuivat melko oikeaan.

Tarkastellessamme kyselyiden vastauksia meidät yllätti se, että molempien päiväkotien kohdalla vastaajista valtaosan perhemuoto oli ydinperhe. Olimme ajatelleet, että nykyaikana päiväkodeissa olisi enemmän yksinhuoltajien ja uusioperheiden lapsia. Tietenkin voi olla mahdollista, että kyselyymme valikoitui vastaajiksi ydinperheet. Syynä päivähoitopaikan hakemiseen molemmissa päiväkodeissa oli vanhemman työn aloittaminen. Selvisi myös, että lähes kaikissa vastaajaperheissä kumpikin vanhemmista käy töissä tai opiske-

lee. Tutkimuksesta ei selvinnyt, onko päiväkodeissa lapsia, joiden vanhemmat ovat kotona. Pohdimmekin, hyödyntävätkö kotona olevat vanhemmat oikeuttaan subjektiiviseen päivähoitoon.

Päiväkodit tiedustelevat vanhempien tyytyväisyyttä pitkin vuotta. Toivomme opinnäytetyöhön kuuluvan kyselylomakkeen olevan yksi apukeino hankkia tietoa vanhemmilta. Päiväkotipaikkaa hakiessa vanhempien ei yleensä tarvitse tuoda julki valintaperusteitaan. Opinnäytetyömme antaa siis yleishyödyllistä tietoa päiväkodeille siitä, millä perusteella vanhemmat ovat hakeneet joko yksityiseen tai kunnalliseen päiväkotiin.

7.2 Opinnäytetyö oppimisprosessina

Aloitimme opinnäytetyöprosessin syksyllä 2010, jolloin valitsimme aiheen opinnäytetyölle sekä etsimme yhteistyökumppanit. Molemmilla yhteistyöpäiväkodeilla oli kiinnostusta saada tietoa vanhempien tyytyväisyydestä päiväkoteihin, joten päätimme ottaa asian toiseksi tutkimuskysymykseksemme. Työmme pääkohdiksi nousivat siis päiväkodin valintaperusteet sekä vanhempien tyytyväisyys päiväkoteihin. Keräsimme lähteitä ja luimme aiheeseen liittyvää materiaalia. Huomasimme pian, että aiheitamme vastaavaan materiaalin löytäminen oli ajoittain haastavaa. Suoranaisesti samanlaista vertailututkimusta ei löytynyt ja sopivien lähteiden etsiminen oli työlästä. Pohdimme, mikä olisi toimivin tapa toteuttaa vertailu päiväkotien valintaperusteiden välillä. Päädyimme kyselylomakkeeseen, sillä halusimme saada mahdollisimman paljon vastauksia lasten vanhemmilta. Saimme kyselylomakkeen val-

miiksi ennen joulua 2010, mutta loma-aikojen vuoksi siirsimme kyselyiden viemisen päiväkoteihin alkuvuoteen 2011.

Saatuamme kyselylomakkeen valmiiksi, pohdimme yhdessä päiväkotien johtajien kanssa kohderyhmää ja sen laajuutta. Koska yksityisessä päiväkodissa perheitä on yhteensä 34, päätimme jakaa kyselyn jokaiseen perheeseen. Kunnallinen päiväkotito on lapsimäärältään isompi yksikkö, joten päätimme jakaa kyselyt siellä kahden lapsiryhmän perheille, jotta otanta olisi mahdollisimman samankokoinen. Kahden lapsiryhmän perhemäärä oli 48.

Mielestämme onnistuimme laatimaan kyselylomakkeen, jossa kysyttiin tutkimuksemme kannalta olennaisia asioita. Monivalintakysymyksiin oli vastattu avoimia kysymyksiä paremmin. Kyselylomakkeessa kysyimme lasten iäkiä joita emme kuitenkaan tuloksissa hyödyntäneet. Pohdimmekin, että kyseisen kysymyksen olisi voinut jättää pois. Kyselylomakkeemme sisälsi myös vapaa sana-osion, jossa vanhemmat saivat mahdollisuuden kommentoida yleisesti kyselyä. Saimme positiivista palautetta kyselylomakkeen pituudesta.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi on edennyt kohdallamme hyvin nopeasti. Olemme tehneet opinnäytetyötä opiskelujen ja harjoittelujen ohella sekä olemme molemmat käyneet myös töissä. Aikataulujen yhteensovittaminen on siis ajoittain ollut haastavaa. Olemme kuitenkin kokeneet tärkeäksi, että teemme työtä säännöllisesti ja yhdessä samaan paikkaan kokoontuen. Tällä tavalla työ on edennyt hyvin ja teksti on pysynyt yhtenäisenä. Haastavia ja epäselviä kohtia työssämme on voinut purkaa yhdessä auki keskustelemalla. Koemme, että opinnäytetyötä on ollut antoisaa tehdä parin kanssa. Sovi-

tuista aikatauluista on helpompi pitää kiinni ja toisen kannustava tuki opinnäytetyöprosessin aikana on ollut tärkeää.

Meillä kummallakin on kokemusta päiväkotityöstä ja tiedämme, että arki päiväkodissa voi olla ajoittain hektistä. Halusimme toteuttaa työn niin, että se kuormittaisi päiväkotien henkilökuntaa mahdollisimman vähän. Veimme valmiiksi tulostetut ja niitatut kyselylomakkeet päiväkoteihin, jaoimme ne lasten lokeroihin sekä noudimme kyselyt päiväkodeista vastausajan umpeuduttua. Päiväkotien henkilökunnan vastuulle jäi siis ainoastaan kyselyiden kerääminen vanhemmilta.

Opinnäytetyöprosessin aikana meillä kummallakin vahvistui ajatus siitä, että tulevaisuudessa haluamme työskennellä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön aiheeseen liittyvän materiaalin tutkiminen antoi paljon uutta tietoa, jota voimme hyödyntää tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisina. Oli mielenkiintoista huomata, kuinka paljon oikeastaan kuitenkin jo tiesimme varhaiskasvatuksesta opiskelujen ansiosta. Lisäksi käytännön ja teorian yhdistäminen vahvistui prosessin aikana.

Opinnäytetyötä tehdessä mieleemme nousi jatkotutkimusaiheita. Päiväkodin henkilökuntaa voisi haastatella ja kysyä heidän mielipiteitään siitä, millä perusteella vanhemmat valitsevat lapselleen päiväkodin. Lisäksi voisi tutkia, miten päiväkotitoimi voisi lisätä vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon. Yksi tutkimusaihe voisi myös olla valintaperusteiden tutkiminen perhepäivähoitoon ja muiden päivähoitomuotojen kohdalla.

LÄHTEET

Aaltola, J., Valli, R. (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineiston keruu: Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Facts about Social Welfare and Health Care in Finland 2010. National Institute For Health And Welfare. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.

Finlex 2011. Laki lasten päivähoidosta 1973. Viitattu 24.3.2011.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Heikkilä, M., Takala, P. 1999. Kuinka lapset hoidetaan Suomessa – Alustavia tuloksia valtakunnallisesta lastenhoitotutkimuksesta. Stakes & Kela. Helsinki: Stakesin monistamo.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Hoitopaikka.net 2007. Viitattu 28.3.2011.
<http://www.hoitopaikka.net/v2/>

Hujala, E., Fonsén, E. 2010. Varhaiskasvatuksen laadun vahvuudet ja kehittämiskohteet. Lastentarha 2, 8-10.

Hujala, E., Puroila, A., Parrila-Haapakoski, S., Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hujala-Huttunen, E., Nivala, V. 1996. Yhteistyö päivähoidossa – Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulun yliopisto: Varhaiskasvatus 90 Oy.

Jyväskylän kaupunki 2010. Sosiaali- ja terveystoimi. Lasten päivähoitopalvelut. Viitattu 23.3.2011.
<http://www.jyvaskyla.fi/paivahoito/varhaiskasvatus>

Jyväskylän päivähoitopalvelukeskus 2011. Puhelinkeskustelu. 27.4.2011.

Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2010. Viitattu 8.11.2010.
http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/38242_JKLvasu.pdf

Järvinen, M., Laine, A., Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Kansaneläkelaitos 2011. Viitattu 29.3.2011.
<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/170701124416EH?OpenDocument>

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito – Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell Oy.

Komi, T. 2010. Onko vanhemmuus hukassa? Lastentarha 2, 18.

Kronqvist, E., Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi-selvityksestä. Stakesin raportteja. Helsinki: Valopaino Oy.

KvantiMOTV 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Viitattu 14.3.2011.
<http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Lasten päivähoito 2009. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tilastoraportti.
http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2010/Tr32_10.pdf

Lehtipää, R. 2007. Päivähoidon ja vanhempien kasvatuskumppanuus pikkulapsiperheiden arjessa. Jyväskylän yliopisto, Psykologian laitos: Pro gradu-tutkielma.

Parrila, S. 2002. Perhepäivähoito osana suomalaista päivähoitojärjestelmää – Näkökulmia perhepäivähoidon laatuun ja sen kehittämiseen. Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta: Väitöskirja.

Repo, R. 2010. Päivähoidon asiakasmaksut nousevat. Lastentarha 1, 47.

Taanila, A. 2011. Määrällisen aineiston kerääminen. Verkkojulkaisu. Viitattu 8.2.2011.
<http://myy.helia.fi/~taaak/t/suunnittelu.pdf>

Tampereen kaupunki 2011. Perhe- ja sosiaalipalvelut. Lasten päivähoito. Viitattu 23.3.2011.

<http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/paivahoito.html>

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos 2011. Lait ja oppaat. Varhaiskasvatus ja päivähoito. Viitattu 24.3.2011.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/etusivu

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja. Helsinki: Edita Prima Oy.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S., Kurvinen, A. 2006. Lapsuus – erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Yksityisen päivähoidon tilannekatsaus 2009. Kirkkonummi. Sivistyslautakunta. Viitattu 28.3.2011.

http://w3.kirkkonummi.fi/kunnari/intrakun_k.nsf/0/72A8CB757EEC1B14C2257544002CC80E?OpenDocument

Yksityisen päiväkodin www-sivut 2010. Viitattu 24.3.2011.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake kunnalliseen päiväkotiin

Liite 2. Kyselylomake yksityiseen päiväkotiin

Liite 1. Kyselylomake kunnalliseen päiväkotiin

Hei!

Olemme kaksi viimeisen vuoden sosionomiopiskelijaa Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä koskien päiväkodin valintaperusteita yksityisellä ja kunnallisella puolella. Olemme koonneet tähän lomakkeeseen mielestämme oleellisia kysymyksiä ja toivoisimmekin, että auttaisitte meitä keräämään tietoa täyttämällä lomakkeen. Kysymykset ovat sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä voitte ympyröidä sopivimmat vaihtoehdot.

Vastaukset tehdään anonyymisti, eikä valmiista opinnäytetyöstä voi tunnistaa henkilötietoja.

Täytetyn lomakkeen voi palauttaa päiväkotiin to **24.3.2011** mennessä.

Kiitos vaivannäöstänne!

Terveisin Mari Lampinen ja Petra Kotilainen

Kyselyyn vastaaja, ympyröi: Äiti Isä Vanhemmat yhdessä

TAUSTATIEDOT

1. Montako lasta perheestänne on tällä hetkellä päiväkodissa? _____
2. Lapsen/lasten iät _____
3. Perhemuoto, ympyröi
 - ydinperhe
 - yksinhuoltaja
 - uusioperhe
 - muu, mikä? _____

4. Mikä oli perheessänne syynä päivähoitopaikan hakemiseen? Ympyröi

- vanhemman työn aloittaminen
- vanhemman opiskelun aloittaminen
- lapsen sosiaalisten kontaktien tukeminen
- muu, mikä? _____

5. Tämänhetkinen perhetilanne, ympyröi

- molemmat vanhemmat kotona
- molemmat vanhemmat töissä/opiskelevat
- toinen vanhemmista kotona, toinen töissä/opiskelee

PÄIVÄHOITO

6. Lapsen/lasten päivähoitohistoria, miten hoito on järjestetty ennen nykyistä hoitopaikkaa? Ympyröi

- yksityinen päiväkot
- kunnallinen päiväkot
- perhepäivähoitaja
- lastenhoitaja kotona
- vanhemman kanssa kotona
- muu, mikä? _____

7. Mikäli lapsenne on ollut ennen yksityisessä päiväkodissa, mitkä syyt ovat vaikuttaneet kunnalliseen päiväkotiin vaihtamiseen?

Minkälaisia konkreettisia eroja olette havainneet päiväkotien välillä?

8. Mitkä asiat ovat erityisesti vaikuttaneet nykyisen kunnallisen päiväkodin valintaan?

TYTYVÄISYYS PÄIVÄKOTIIN

9. Miten päivähoiton aloittaminen sujui nykyisessä päiväkodissa? Ympyröi

- Todella hyvin
- Hyvin
- Kohtalaisesti
- Heikosti

Kuvaile omin sanoin päivähoiton aloittamista:

10. Mihin olette olleet tyytyväisiä päiväkodissa?

11. Mitä haluaisitte kehittää päiväkodissa?

12. Koetteko, että olette saaneet vaikuttaa riittävästi lastenne päivähoitoon liittyvissä asioissa nykyisessä päiväkodissa? Ympyröi

- Kyllä
- Ei

Perustele omin sanoin:

Vapaa sana kyselyyn liittyen:

Liite 2. Kyselylomake yksityiseen päiväkotiin

Hei!

Olemme kaksi viimeisen vuoden sosionomiopiskelijaa Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teemme opin-
näytetyötä koskien päiväkodin valintaperusteita yksityisellä ja kunnallisella puolella. Olemme koonneet
tähän lomakkeeseen mielestämme oleellisia kysymyksiä ja toivoisimmekin, että auttaisitte meitä kerää-
mään tietoa täyttämällä lomakkeen. Kysymykset ovat sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyk-
siä. Monivalintakysymyksissä voitte ympyröidä sopivimmat vaihtoehdot. Vastaukset tehdään anonyymisti,
eikä valmiista opinnäytetyöstä voi tunnistaa henkilötietoja.

Täytetyn lomakkeen voi palauttaa päiväkotiin ti **29.3.2011** mennessä.

Kiitos vaivannäöstänne!

Terveisin Mari Lampinen ja Petra Kotilainen

Kyselyyn vastaaja, ympyröi: Äiti Isä Vanhemmat yhdessä

TAUSTATIEDOT

1. Montako lasta perheestänne on tällä hetkellä päiväkodissa? _____
2. Lapsen/lasten iät _____
3. Perhemuoto, ympyröi
 - ydinperhe
 - yksinhuoltaja
 - uusioperhe
 - muu, mikä? _____

4. Mikä oli perheessänne syynä päivähoitopaikan hakemiseen? Ympyröi

- vanhemman työn aloittaminen
- vanhemman opiskelun aloittaminen
- lapsen sosiaalisten kontaktien tukeminen
- muu, mikä? _____

5. Tämänhetkinen perhetilanne, ympyröi

- molemmat vanhemmat kotona
- molemmat vanhemmat töissä/opiskelevat
- toinen vanhemmista kotona, toinen töissä/opiskelee

PÄIVÄHOITO

6. Lapsen/lasten päivähoitohistoria, miten hoito on järjestetty ennen nykyistä hoitopaikkaa? Ympyröi

- yksityinen päiväkot
- kunnallinen päiväkot
- perhepäivähoitaja
- lastenhoitaja kotona
- vanhemman kanssa kotona
- muu, mikä? _____

7. Mikäli lapsenne on ollut ennen kunnallisessa päiväkodissa, mitkä syyt ovat vaikuttaneet yksityiseen päiväkotiin vaihtamiseen?

Minkälaisia konkreettisia eroja olette havainneet päiväkotien välillä?

8. Mitkä asiat ovat erityisesti vaikuttaneet nykyisen yksityisen päiväkodin valintaan?

TYTYVÄISYYS PÄIVÄKOTIIN

9. Miten päivähoiton aloittaminen sujui nykyisessä päiväkodissa? Ympyröi

- Todella hyvin
- Hyvin
- Kohtalaisesti
- Heikosti

Kuvaile omin sanoin päivähoiton aloittamista:

10. Mihin olette olleet tyytyväisiä päiväkodissa?

11. Mitä haluaisitte kehittää päiväkodissa?

12. Koetteko, että olette saaneet vaikuttaa riittävästi lastenne päivähoitoon liittyvissä asioissa nykyisessä päiväkodissa? Ympyröi

- Kyllä
- Ei

Perustele omin sanoin:

Vapaa sana kyselyyn liittyen: